

OBSAH

ÚVOD	7
----------------	---

I. KOMUNIKACE V SLOVESNÉM TEXTU, SLOVESNÝ TEXT V KOMUNIKACI

(Alena Macurová) . . . . .

1 Slovesný text: rezultat a východisko komunikačních aktivit	11
2 Komunikace v slovesném textu uměleckém	19
3 Instrukce k recepci textu	29
3.1 Instrukce vnitřnětextové: komunikace sekundární v kontextu komunikace primární	31
3.2 Instrukce vnětextové: vysvětlivky	43
3.3 Překlad jako instrukce a jeho specifika	52

II. FILM A VERBÁLNÍ KOMUNIKACE

K uplatnění verbálního jazyka ve filmu (Petr Mareš) . . . . .

1 Filmové dimenze verbálního jazyka	65
1.1 Sémiotická heterogenost filmu	65
1.2 Místo verbálního jazyka ve filmu: předběžné úvahy	66
1.3 Verbální jazyk v reflexi o filmu	68
1.4 Přítomnost jazyka ve filmu: analogie a konvence	69
1.5 Pozice jazyka ve struktuře filmu	70
1.6 Podvojný charakter filmové komunikace	73
1.7 Zástupnost a komplementárnost jazyka a obrazu	74
1.8 Filmy beze slov	77
1.9 Charakteristiky jazyka ve filmu	79
1.10 Sémantické vztahy jazyka a obrazu	82
1.11 Předznamenání	83
2 Jazyk v němém filmu	85
2.1 Némý film jako první etapa vývoje filmu	85
2.2 Pronikání jazyka do filmu	85
2.3 Hledání náležitosti místa pro jazyk	86

2.4	Funkční diferenciacie jazyka ve filmu	88
2.5	Funkční platnosť titulků	89
2.6	Titulky a promluvy	92
2.7	Aktualizační postupy	93
2.8	Mezi přebytkem a nedostatkem	96
2.9	Jazyk v němém filmu dvacátých let	96
3	Počátky zvukového filmu: nové pozice jazyka	101
3.1	Nástup zvuku jako zásadní vývojový předěl	101
3.2	Procesuálnost přechodu ke zvukovému filmu	101
3.3	Mezi dvěma strukturami	102
3.4	Přístupy k mluvenému jazyku: důvěřivost, obava, hledání	104
4	Jazyk v rozvinutém zvukovém filmu	107
4.1	Uzlové body vývoje	107
4.2	Současný film: rozpětí možností	108
5	Psaný jazyk ve zvukovém filmu	110
5.1	Postavení nápisu	110
5.2	Titulky univerzální platnosti	111
5.3	Návraty k postupům němého filmu	112
5.4	Postava, prostor a čas	114
5.5	„Vorgeschichte“ a „Nachgeschichte“	116
5.6	Názvy částí	118
5.7	Tlumočení promluv	119
5.8	Diegetické nápisy	120
5.9	Noviny a zápisky	122
5.10	Nápisy u J. L. Godarda	123
6	Řeč ve zvukovém filmu (1): hlas v prostoru	126
6.1	Univerzum řeči	126
6.2	Slovo pro postavu a slovo pro vnímatele	126
6.3	Jazyk a jazyky	129
6.4	Rozumět a nerozumět, slyšet a neslyšet	131
6.5	Vidět a nevidět	135
7	Řeč ve zvukovém filmu (2): hlas v nitru	142
7.1	Jak zpřístupnit niterné prožívání	142
7.2	K fungování internosti	144
8	Řeč ve zvukovém filmu (3): hlas nad prostorem	146
8.1	Status komentáře	146
8.2	Fungování komentáře: komentář a obraz	148
8.3	Hrozby sémantické paralelnosti	149
8.4	Komentář a utváření smyslu filmu	151
8.5	Hledání nových pozic komentáře: Alexander Kluge	153
9	Přílohy	155
9.1	Použití písemné materiálu k filmům	155
9.2	Citované filmy	156